

GENANNONCERING

Udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS)

Indkaldelse af ansøgninger til Indstillingsudvalget for
Fonden for Retfærdig Omstilling

Overblik

Indsatsområde: Udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS)

Støtteberettigede landsdele: Nordjylland og Syddjylland

Potentielle ansøgere: Små, mellemstore og store virksomheder, offentlige aktører, klynger, GTS'er, konsortier eller partnerskaber, udbydere af formelle og uformelle uddannelsesforløb, herunder videns- og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer, samt andre relevante aktører.

Finansiering: 81,3 mio. kr. fra Fonden for Retfærdig Omstilling

Tilskudsbeløb: Der skal minimum søges om 5 mio. kr. Projekter, der alene omhandler kompetencerettede tiltag, skal minimum søge om 2,5 mio. kr.

Projektperiode: 3 år fra projektets opstart af aktiviteter, senest gældende fra tilsagnstidspunktet.

Ansøgningsperiode: 27. juni 2024 til 11. november 2024 kl. 12.00

Webinar: Fredag den 23. august 2024 kl. 10.00

Der annonceres med forbehold for Kommissionens godkendelse af programændring for Fonden for Retfærdig Omstilling.

1. Baggrund

Bemærk, dette er en genannoncering, hvor støtteprocent og rammer for store virksomheders deltagelse er ændret i forhold til annonceringen fra august 2023.

Med klimaloven blev klimamålet på 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 fastlagt, mens målet om dansk klimaneutralitet blev rykket til 2045 med det politiske grundlag for Danmarks regering, *Ansvar for Danmark (2022)*.¹ Ifølge både Klimarådet og FN's Klimapanel IPCC² kan Danmark og resten af verden kun indfri ambitionerne for klimaet ved at anvende og videreudvikle teknologier, der anvendes til opsamling, anvendelse og lagring af CO₂ (CCUS). Danmark står derfor overfor en ambitiøs udbygning af grøn energi og udvikling af fremtidens grønne teknologier til CCUS.³

CCUS er en samlet betegnelse, der beskriver forskellige metoder og teknologier til at indfange, anvende og lagre CO₂. Den indfangede CO₂ kan enten opbevares

permanent i geologiske reservoirer eller for eksempel bruges til syntetiske brændstoffer til fly og skibe. Såfremt CCUS skal bidrage til at indfri de nationale klimamål og afbøde negative beskæftigelsesmæssige konsekvenser ved den grønne omstilling, er det nødvendigt at gøre CCUS-teknologierne skalérbare og understøtte en samlet værdikæde for CCUS og tilsvarende ny jobskabelse. En bred forligskreds har på den baggrund med *En køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂*⁴ aftalt, at der afsættes 190 mio. kr. til udviklingen af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring fra Fonden for Retfærdig Omstilling, heraf resterer 81,3 mio. kr., som udmøntes under denne annoncering.

I forlængelse af *En køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂* blev der nedsat klyngesamarbejder i alle danske landsdele, som har fået til opgave at undersøge muligheder, behov og omkostninger for etablering af infrastruktur til transport og mellemlagring

1. *Ansvar for Danmark: Det politiske grundlag for Danmarks Regering* (2022).

2. Klimarådets statusrapport 2022 Statusrapport 2022 | [Klimarådet](#)

3. *Klimaaftalen for energi og industri m.v. af 20 juni 2020*

4. *Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet* (2021).

af CO₂. Klyngeanbefalingerne i Nord- og Syddjylland, som er de landsdele, som denne annoncering er rettet mod, peger blandt andet på behovet for finansiering af forskning og udvikling, inden fangstteknologierne kan skaleres. I anbefalingerne for de berørte landsdele peges der på, at forretningspotentialet ved udnyttelse af CO₂ fra biogas er stort. For eksempel ved opkobling af biogas til rørgettet, idet CO₂ i dag allerede udskilles fra biogas ved opgradering til naturgaskvalitet, men efterfølgende blot lukkes ud i atmosfæren. Denne CO₂ kan opsamles, anvendes eller lagres.

Danske virksomheder forventes at have gode muligheder for at opnå en styrkeposition i et voksende marked for CCUS-teknologier ved at udvikle og levere økonomisk bæredygtige og skalerbare CCUS-løsninger. De gode lokale forretningsmuligheder bliver understreget af, at der er adgang til en række forskellige aktører på tværs af hele forsyningskæden i relaterede sektorer som vedvarende energiproduktion, grøn brint, PtX og bæredygtige brændstoffer til lastbiler, skibsfart og luftfart samt lagringsmuligheder i den danske undergrund. Der er behov for, at økosystemet af SMV'er omkring CCUS-teknologien og CCUS-infrastrukturen udvikles, således danske SMV'er kan levere komponenter til CCUS, og således alle dele af den samlede værdikæde kommer på plads.⁵ Tidlig involvering i etableringen af denne nye værdikæde, der skal muliggøre klimaneutralitet, er en meget værdifuld mulighed for økonomisk og social udvikling i udsatte regioner.

Derudover accelereres kravene til at få opdateret arbejdsstyrkens kompetencer i takt med, at der investeres i nye grønne teknologier. Kompetencerettede tiltag er således nødvendige dels for at sikre de nødvendige kompetencer til at kunne betjene de nye grønne løsninger, og dels for at sikre, at personer, der i dag arbejder i CO₂- og energitunge industrier, får de nødvendige kompetencer til at kunne overgå til de nye industrier, så de ikke falder ud af arbejdsmarkedet. For eksempel anslår Dansk Metal, at omtrent 3.290 arbejdspladser vil kunne fastholdes i beskæftigelse ved en konvertering af olie- og gasfelterne i Nordsøen til CCS-anlæg,⁶ herunder til drift, vedligeholdelse og servicering af de nye CCS-anlæg. Nord- og Syddjylland er placeret tæt ved Nordsøen og har således gunstige forhold for at kunne blive vigtige knudepunkter for udvikling af CCS-værdikæden.

Genannonceringen er med forbehold for, at Kommissionen godkender en programændring af programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling. Programændringen vil give mulighed for en støtteprocent på op til 80 i denne annoncering, og mulighed for at store virksomheder kan deltage. Læs mere herom i afsnit 9 nedenfor.

På baggrund af ovenstående indkalder Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling nu ansøgninger til indsatser, der understøtter videreudviklingen af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS).

Foto: iStock.com/LukaTDB

5. Klima-, Energi og Forsyningsministeriet [Klimaprogram 2021](#)

6. Dansk Metal (2021) [Potentiale for over 300 arbejdspladser på Nordsøen](#)

Fonden for Retfærdig Omstilling

I 2021-2027 investerer Fonden for Retfærdig Omstilling 636 mio. kr. i aktiviteter i Danmark, der skal afbøde de negative virkninger af omstillingen til en klimaneutral økonomi. Midlerne er blandt andet målrettede projekter med potentiale til at sikre udviklingen af CO₂-fangst og -lagring, brun bioraffinering og brintrelaterede teknologier, herunder Power-to-X.

Midlerne fra Fonden for Retfærdig Omstilling bliver udmøntet af et indstillingsudvalg bestående af medlemmer med erhvervsmæssig indsigt og teknisk ekspertise inden for klima- og energiområdet.

Indsatsen under Fonden for Retfærdig Omstilling komplementerer øvrige nationale indsatser for grønne nøgleteknologier og skaber synergi med andre EU-fonde og instrumenter, herunder Regionalfonden og Socialfonden Plus.

Det er Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling, der indstiller til Erhvervsstyrelsen, hvordan fondens midler bør anvendes. Erhvervsstyrelsen legalitetskontrollerer ansøgninger og varetager administrationen af projekter.

2. Geografisk afgrænsning

Nordjylland og Syddjylland er udpeget som støtteberettigede landsdele i forhold til Fonden for Retfærdig Omstilling. Nordjylland er udpeget med udgangspunkt i behovet for omlægning af drivhusgasintensive produktionsprocesser, og Syddjylland er udpeget med udgangspunkt i at afbøde konsekvenserne af udfasning af produktion af fossile brændstoffer i blandt andet Nordsøen. Derfor skal aktiviteter under Fonden for Retfærdig Omstilling som hovedregel gennemføres i Nord- og/eller Syddjylland. I tilfælde af, at aktiviteter foregår i andre landsdele, eller operatører befinder sig i andre landsdele, vil det afgørende være, at effektiviteten sker i Nord- og/eller Syddjylland. Områderne er udpeget på NUTS-3 niveau, hvorfor Syddjylland fx ikke omfatter Fyn.

Figur 1.
Opdeling af Danmark på NUTS-3 niveau

3. Organisering og koordinering

Indsatsen skal gennemføres i regi af de projekter, der på baggrund af denne annoncering opnår tilsagn om tilskud. Hvert projekt forankres typisk hos den ansøgende operatør, der efter accept af tilsagnsvilkår varetager projektledelse og projektadministration på eventuelle økonomiske partners vegne og dermed er ansvarlig for projektets gennemførelse.

Koordinering med øvrige indsatser

Såfremt hovedaktiviteterne i projektet er rettet mod forskning- og udvikling, bør det være beskrevet, hvordan indsatserne supplerer og hænger sammen med de aktiviteter, der er igangsat i regi af Innomissionerne INNO-CCUS og MissionGreenFuels. Endvidere skal aktiviteterne, hvor relevant, koordineres med øvrige indsatser herunder det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP), og om muligt bygge ovenpå projekterne, som modtog støtte under Investeringstøtteordning for grønne innovative teknologier under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

[Se projekter, der er støttet under Investeringstøtteordningen, på hjemmesiden under "Støttede projekter 2014-2020"](#)

Endelig bør indsatsen, hvor relevant, koordineres med det nordjyske erhvervsfyrtårn inden for fangst-, lagring-, transport og anvendelse af CO₂ og det syd-jyske erhvervsfyrtårn inden for sektorkobling og PtX.

4. Indhold

Indsatsen skal finansieres inden for rammerne af Programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling og indsatsområde "Udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS)". Aktiviteter, der gennemføres under denne annoncering, er underlagt programmets rammer og vilkår.

Formålet med indsatsen er at understøtte arbejdet med at identificere og løse teknologiske, videns-, uddannelses- og organisatoriske barrierer og flaskehalse ved yderligere udvikling, skalering og udbredelse af CCUS-teknologierne, som skal anvendes i værdikæden eller dele heraf. Indsatsen kan desuden understøtte kompetencerettede tiltag, hvor fokus er på opkvalificering i tilknytning til udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS). Det vil med afsæt heri være muligt at kombinere flere aktivitetstyper under samme bevilling, fx kompetenceudviklingsaktiviteter og forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Forprojekter skal kombineres med andre aktiviteter i samme projekt og kan således ikke stå alene.

Projekter under den strategiske indsats kan fx indeholde:

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

Med henblik på at understøtte etableringen og modningen af en værdikæde for CCUS i Danmark ydes der støtte til forsknings- og udviklingsaktiviteter, herunder projekter der afsøger og tester den samlede eller dele af CCUS-værdikæden fra fangst til transport og anvendelse/lagring af CO₂, eller som afsøger de tekniske potentialer for udvikling af omkostnings-effektive fangstteknologier, anvendelsesteknologier mv. Der kan også gives støtte til test, demonstration, tilpasning, skalering og markedsmodning af nye eller forbedrede teknologier, der styrker leverandørkæden blandt danske SMV'er. Bemærk, at der kun kan gives tilskud til gennemførlighedsundersøgelser, der går forud for forsknings- og udviklingsprojekter.

Aktiviteten kan fx støttes under Gruppefritagelsesforordningens artikel 25 og de minimis-forordningen.

Kompetencerettede tiltag

Med henblik på at sikre, at virksomhederne er i besiddelse af de nødvendige kompetencer, herunder ledelseskompeter og den nødvendige arbejdskraft til at drive og videreudvikle CCUS, kan der med fordel søges tilskud til selvstændige kompetenceudviklingsprojekter eller supplerende kompetencerettede tiltag, som gennemføres i kombination med øvrige aktiviteter under annonceringen. Disse tiltag kan fx være i form af uformelle kortere kompetenceudviklingsforløb eller længerevarende opkvalificering/omskoling af medarbejdere eller ledere til nye jobfunktioner og teknologier, herunder også videregående niveau, fx til udvikling inden for CCUS-teknologi. Der kan også gives tilskud til styrkelse af ledelseskompeter i SMV'er samt tilknytning af personer, fx ledige med korte, mellemlange eller lange uddannelser, der kan bibringe virksomheden kompetencer til at videreudvikle teknologier inden for CCUS.

Aktiviteten kan fx støttes under de minimis-forordningen og/eller Gruppefritagelsesforordningens artikel 31.

Investeringsstøtte

For at understøtte projekter, der kan gøre en væsentlig forskel for udvikling af lokale værdikæder for CCUS,

kan der gives investeringsstøtte til bygge- og anlægsarbejde. Det kan fx være forudsætningskabende anlæg, som er nødvendige i understøttelsen af etableringen af CCUS-værdikæder i Danmark. Der kan også gives støtte til certificering, know-how, patenter mv. Det bemærkes, at der alene kan ydes støtte til nyetablerede anlæg, at der ikke kan ydes støtte, efter anlægget er sat i drift, og at støtten skal være uafhængig af produktionen.

Aktiviteten kan fx støttes under Gruppefritagelsesforordningens artikel 17, 26, 26a, 41 og de minimisforordningen.

Bemærk, at der kan være begrænsninger relateret til støtte til virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, hvilket er uddybet i afsnittet vedr. rammer for ansøgningen.

Forprojekter: Feasibility studies, proof-of-principle
SMV'er kan få tilskud til forprojekter, der fx kan understøtte de første faser af et større anlægsprojekt. Det kan indbefatte tilskud til foranalyser vedrørende nyetablerede anlæg, herunder geologiske undersøgelser, miljøkonsekvensvurderinger samt sikkerhedsvurderinger til at definere acceptable sikkerhedsniveauer mv. Et forprojekt kan endvidere fokusere på at kortlægge transportmuligheder mellem punktkilderne og anvendelse eller lagring af CO₂ eller analysere sikkerhedsaspekter ved CO₂-lagring. Analyserne skal være supplerende i forhold til allerede igangværende aktiviteter.

Aktiviteten kan fx støttes under Gruppefritagelsesforordningens artikel 18, 29 og de minimisforordningen. Bemærk, at foranalyser, der skal understøtte beslutningsprocessen om et forsknings- og udviklingsprojekt, kan støttes under gruppefritagelsesforordningens artikel 25.

Bemærk, at forprojekter skal kombineres med andre aktiviteter i samme projekt og således ikke kan stå alene.

Generelt for alle indsatser

Statsstøtte til videndeling- og matchmakingaktiviteter, der faciliteres af klyngeorganisationer, skal håndteres gennem gruppefritagelsesens artikel 27.

5. Målgruppe

Projekter under indsatsen kan søges af både små, mellemstore og store virksomheder, gerne i samarbejde med GTS'er, viden- og uddannelsesinstitutioner, klynger og organisationer med viden om udvikling på området mv. Virksomhederne kan både være operatør (typisk ansøger) eller deltager i et partnerskab. Projekter, der alene omhandler kompetencerettede tiltag, kan søges af virksomheder, offentlige aktører samt udbydere af formelle og uformelle uddannelsesforløb herunder videns- og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer fx universiteter, maskinmesterskoler, erhvervsskoler, efteruddannelsesudbydere m.v.

Indsatsen giver således mulighed for, at virksomheder kan søge direkte, i partnerskaber eller fx i konsortier af virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner. I forlængelse heraf understøtter indsatsen ligeledes fremme af samarbejdet mellem virksomheder, GTS-institutioner og relevante viden- og uddannelsesinstitutioner. Bemærk dog, at der alene kan være én tilsagnsmodtager, som har ansvaret for det samlede projekt.

Der kan være begrænsninger i relation til støtte til virksomheder i primærsektoren og virksomheder, der er omfattet af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem, hvilket udfoldes i afsnit 6: Krav til ansøgningen.

6. Krav til ansøgningen

Hvis nedenstående krav til ansøgningen og projektet ikke er opfyldt, vil ansøgningen ikke blive vurderet i forhold til de udmeldte udvælgelseskriterier. Erhvervsstyrelsen kan, uden forelæggelse for indstillingsudvalget, give afslag på ansøgninger, der ikke opfylder de formelle krav i en ansøgningsrunde.

Rammer for ansøgningen

Ansøgninger skal ligge inden for annonceringens rammer og rammerne i Programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, indsatsområdet vedr. *Udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS)*.

Fonden for Retfærdig Omstilling kan ikke give støtte til investeringer i forbindelse med produktion, forarbejdning, transport, distribution, lagring eller forbrænding af fossilt brændsel. Der er en række begrænsninger relateret til tilskud, der ydes til virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem. Tabel 1 belyser, hvilke aktiviteter virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, kan opnå tilskud til.

I henhold til tabellen vil disse virksomheder ikke kunne opnå tilskud til produktive investeringer, herunder investeringsstøtte mhp. at reducere drivhusgasemissioner

Foto: iStock.com/ilkercelik

fra ETS⁷ aktiviteter eller støtte til test og demonstration i industriel skala. Anlæg eller dele af anlæg, der benyttes til forskning, udvikling og test af nye produkter, er imidlertid ikke omfattet af disse krav. Det vil sige, at disse virksomheder fx vil kunne deltage i forsknings- og innovationsaktiviteter til og med TRL-niveau 6 (Europa-Kommissionens TRL-definition⁸).

Tabel 1. Virksomheder omfattet af Unionens emissionshandelssystem

Virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, <u>kan</u> opnå tilskud til:	Virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem <u>ikke</u> opnå tilskud til:
Rådgivning	Produktive investeringer ⁹
Forskning og udvikling	Investeringsstøtte mhp. at reducere drivhusgasemissioner fra ETS ¹⁰ aktiviteter eller test og demonstration i industriel skala, jf. bilag 1 i direktiv 2003/87/EF.
Forprojekter: Feasibility studies, proof-of-principle	
Kompetenceudvikling	
Ledelse (styrkelse af ledelseskompetencer)	
Kompetencetilførsel	

7 og 10. Industrieanlæg, der er omfattet af Unionens Emissionshandelssystem, jf. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/87/EF.

8. Technological Readiness Levels (TRL): Ved beskrivelse af teknologiens modenhed og stadie, henvises der til Europa-Kommissionens dokumentet *A European strategy for Key Enabling Technologies - A bridge to growth*.

9. Europa-Kommissionen definerer produktive investeringer som virksomhedsinvesteringer i anlægsaktiver eller immaterielle aktiver, der skal bruges til produktion af varer og tjenesteydelser og dermed bidrager til bruttoinvesteringerne og beskæftigelsen. Jf. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021, s. 4.

Som beskrevet i tabel 1 er der således begrænsninger i relation til støtte til virksomheder, der er omfattet af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem. Ligeledes gælder der begrænsninger i forbindelse med støtte til virksomheder fra primærsektoren. Primære erhverv kan ikke være fokus for indsatsen, og virksomheder fra primære erhverv kan ikke være eneste målgruppe i et projekt. Virksomheder fra primærsektoren kan deltage i projekter under indsatsen, hvis projektet involverer samarbejde mellem disse virksomheder og virksomheder fra andre sektorer.

Med godkendelsen af STEP-forordningen og den deraf følgende ændring af programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, er det nu muligt for store virksomheder at opnå tilskud til produktive investeringer, og derved kan store virksomheder deltage i aktiviteter under programmet på samme vilkår som små og mellemstore virksomheder under hensyntagen til statsstøttereglerne.

Ansøgningen skal indeholde:

Budget

Som ansøger skal I beskrive, hvorledes midlerne fordeles over projektets tidsperiode samt, på hvilke konti midlerne placeres i den valgte kontoplan. Se afsnit 7. Valg af kontoplan for mere information.

Projektperiode

Projekter kan modtage tilskud i op til tre år fra projektets opstart af aktiviteter, senest gældende fra tilsagnstidspunktet.

Effektkæde og kritiske antagelser

Jeres ansøgning skal indeholde en effektkæde samt en beskrivelse af de kritiske antagelser for, at projektet kan virke efter hensigten. Effektkæden skal omfatte sammenhængen mellem projektets aktiviteter, output og resultater. Se nedenstående afsnit om effektkæder for mere information.

Statsstøtتهåndtering

I skal komme med et konkret forslag til håndtering af evt. statsstøtte, som projektets partnere og/eller deltagere modtager i forbindelse med deres deltagelse i projektet. I kan benytte skemaet *Bilag 2 Statsstøtteløsning* (Excelark, som kan findes i startpakken i mappen "statsstøtte") til denne redegørelse, hvor der for hver aktivitet og partner redegøres for en valgt statsstøtteløsning. Ved henvendelse til kontaktpersonerne for annonceringen kan fremsendes en vejledning i hvordan bilag 2 skal udfyldes. I kan se, hvilke statsstøtte-

løsninger der kan ydes statsstøtte under for de enkelte aktiviteter i afsnit 4. Indhold. Derudover kan I læse mere om mulighederne for statsstøtتهåndtering for denne annoncering i afsnit 9. Finansiering.

Veldefineret målgruppe

I skal beskrive hvilken målgruppe projektet retter sig mod. Værdikæden på CCUS-området er bred og tværsektoriel, idet den involverer virksomheder og aktører inden for både forsynings-, energi- og miljøsektorerne og kan ligeledes omfatte vidensinstitutioner. Den forventede målgruppe for nærværende indsats er tilsvarende bred.

Evaluering

Alle projekter, som modtager 3 mio. kr. eller mere i tilskud fra Fonden for Retfærdig Omstilling, skal midtvejsevalueres af en ekstern evaluator, som udpeges af Erhvervsstyrelsen. Udgiften til midtvejsevalueringen afholdes af projektet, og er støtteberettiget.

Projektet kan desuden anmode om slutevaluering og/eller udvidet evaluering. Udgiften afholdes af projektet og er støtteberettiget, såfremt Erhvervsstyrelsen vurderer, at evalueringen er relevant og nødvendig.

For yderligere information om evaluering samt mulighederne for at tilkøbe en slutevaluering og udvidet evaluering henvises til startpakken på annonceringssiden.

Foto: iStock.com/AleksandarGeorgiev

De timer, som tilsagnsmottager og de øvrige økonomiske partnere anvender på arbejdet med evalueringen, er støtteberettigede, jf. Vejledning om Støtteberettigelse. Udgifterne skal medtages i budgettet/regnskabet under kontoen "projektarbejde".

Som operatør/tilsagnsmottager skal I stå til rådighed ved evaluering og opbevare relevant datamateriale i hele projektopbevaringsperioden.

Ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

I skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. I skal i ansøgningen redegøre for, hvordan I vil sikre overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af Erhvervsstyrelsen, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Offentlige myndigheder skal overholde FN's handicapkonvention, der fx omtaler universelt design og tilgængelighed til ikke alene bygninger, men til produkter og tjenesteydelser i bred forstand. Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå tilskud.

Opfyldelse af The Do No Significant Harm principle (DNSH)

Programmets tiltag er miljøvurderet efter principperne i den danske miljøbeskyttelseslov og vurderet efter DNSH-princippet.¹¹ Programmets tiltag er vurderet forenelige med DNSH-principperne, og der er ikke identificeret særlige udfordringer i forhold til miljøet. Alle projektansøgninger skal overholde gældende EU- og dansk lovgivning og skal i projektansøgninger redegøre for de miljømæssige og klimamæssige konsekvenser ved projektets udførelse, når relevant.

Klimasikring

For investeringer i infrastruktur med en forventet levetid på mindst 5 år er det et krav, at projektet kan sandsynliggøre og siden dokumentere, at infrastrukturen er klimasikret.¹² Infrastruktur kan fx være transportfacilitet, lagringsfacilitet eller andet. Kravet indebærer, at der både skal være taget stilling til infrastrukturens CO₂-aftryk og til modstandsdygtighed overfor klimaforandringer. Læs mere i vejledning om klimasikring, som kan findes i startpakken.

Bemærk, at hvis projektet ikke lever op til kravet om klimasikring, vil ansøgningen ikke blive vurderet i forhold til udvælgelseskriterierne. Erhvervsstyrelsen kan, uden forelæggelse for indstillingsudvalget, give afslag på ansøgninger, der ikke opfylder de formelle krav i en ansøgningsrunde.

Økonomiske partnere

Der kan ikke tildeles støtte til rammeprojekter, som indeholder åbne puljer, men der kan ske løbende optag af nye økonomiske partnere i projektperioden. Nye partnere vil efter projektopstart kun kunne indtræde i

11. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 (CPR-forordningen) artikel 9, stk. 4.

12. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 (CPR-forordningen) artikel 73, stk. 2, litra j.

Foto: iStock.com/tianyu

projektet med støtte under de minimis-forordningen, og alle nye økonomiske partnere skal godkendes af Erhvervsstyrelsen, før aktiviteterne påbegyndes.

Effektkæde, indikatorer og måltal

En effektkæde beskriver de vigtigste årsagsvirkningssammenhænge i et projekt. Hvis der søges om tilskud

fra Fonden for Retfærdig Omstilling, bedes I beskrive projektets effektkæde i tre led:

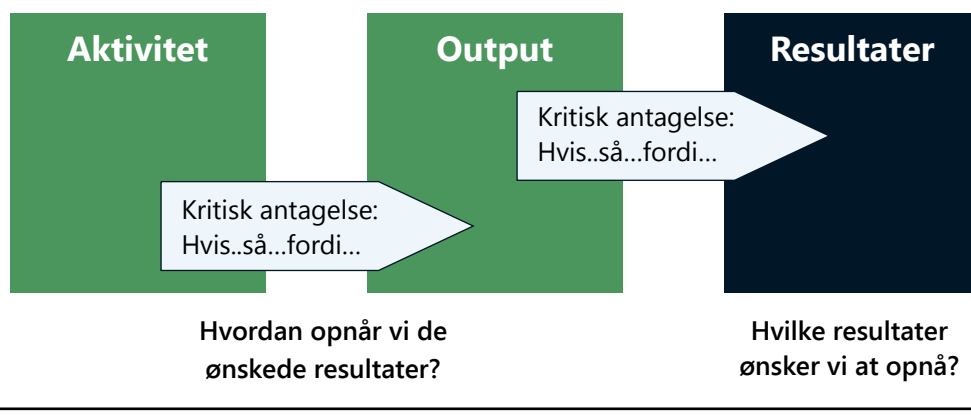
- **Projektets hovedaktiviteter** er de vigtigste handlinger, som udføres i projektet.
- **Projektets output** er de leverancer eller "produkter", som projektets aktiviteter umiddelbart skaber.
- **Projektets efterfølgende resultater** på kort og langt sigt, jf. tabel 2. De resultater, der kan skabes på kort sigt, er de resultater, der kan måles i projektperioden. De langsigtede resultater er resultater, der først kan måles efter projektperioden.

Det er et krav, i forhold til den programfastsatte målemetode, at I opstiller målbare kvantitative succeskriterier (*indikatorer*), i ansøgningen for hver enkelt aktivitet, output og resultat.

*Effektkæden bør beskrives, så det er tydeligt, at der dels er **kvalitativ indbyrdes sammenhæng** mellem indholdet i aktiviteter, output og effekter, og dels at der er **kvantitativ sammenhæng** mellem det planlagte antal aktiviteter, output og resultater.*

I skal anvende de definitioner og målemetoder, som fremgår af indikatorvejledningen for Fonden for Retfærdig Omstilling – og opstille måltal for projektet samt forklare, hvordan disse er fastsat. Indikatorvejledning for Fonden for Retfærdig Omstilling samt *Vejledning om modeller til indhentelse og dokumentation af start- og slutoplysninger i Socialfond Plus projekter og visse projekter under Fonden for Retfærdig Omstilling* og "Start- og slutoplysninger i programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling" kan findes på vores hjemmeside.

Figur 2. Effektkæden

Tid

Tabel 2. Eksempler på relevante programfaste indikatorer

Aktiviteter	Output	Resultater
Rådgivning	<ul style="list-style-type: none"> • Antal virksomheder, der har modtaget støtte (herunder: mikrovirksomheder, små, mellemstore og store virksomheder). 	<ul style="list-style-type: none"> • Små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der indfører produkt- eller procesinnovation.
Investeringsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> • Antal virksomheder, der har modtaget støtte • Investeringer i udstyr og anlæg til fremme af grøn omstilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Skønnede drivhusgasemissioner.
Forskning og udvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Antal virksomheder, der har modtaget støtte • Antal virksomheder, der samarbejder med forskningsorganisationer 	<ul style="list-style-type: none"> • Små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der indfører produkt- eller procesinnovation. • Antal virksomheder, der har udviklet nye koncepter til nye produkter eller løsninger. • Skønnede drivhusgasemissioner.
Forprojekter	<ul style="list-style-type: none"> • Antal analyser og forprojekter, som er støttet • Antal virksomheder, der har modtaget støtte. 	
Kompetenceudvikling, ledelse og kompetence-tilførsel	<ul style="list-style-type: none"> • Antal virksomheder, der har modtaget støtte. • Samlet deltagerantal • SMV'er der investerer i færdigheder med henblik på intelligent specialisering, industriel omstilling og entreprenørskab 	<ul style="list-style-type: none"> • Antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen • Antal deltagere, der er fastholdt i beskæftigelse seks måneder efter deltagelsen • SMV-personale, der har afsluttet en uddannelse i færdigheder med henblik på intelligent specialisering, industriel omstilling og entreprenørskab

I ansøgningen skal I opstille måltal for de programfaste indikatorer, I forventer jeres projekt vil bidrage til gennem hovedaktiviteterne. De programfaste indikatorer i ovenstående tabel kan være relevante for jeres projekt at rapportere på.

Derudover kan I i ansøgningen tilføje projektspecifikke indikatorer, som I vurderer, er vigtige for at demonstrere indsatsens resultatskabelse.

7. Valg af kontoplan

Det er vigtigt at overveje grundigt, hvilken kontoplan der er den rette for netop det projekt, I skal gennemføre, og at I som ansøger får valgt den rette kontoplan fra begyndelsen.

Årsagen er, at muligheden for at gennemføre projektet smidigt og succesfuldt kan påvirkes af valget af kontoplan. Dette skyldes, at de forskellige kontoplaner giver forskellige muligheder for at medtage udgifter i støttegrundlaget, og har forskellige regler for, hvordan de udokumenterede tillæg beregnes.

Der findes fire forskellige kontoplaner som benævnes 7, 15, 20 og 40 pct. kontoplaner.

Kontoplanernes pct. henviser til de beregnede udokumenterede tillæg. Det er forskelligt, hvilke udgiftstyper der kan støttes under de enkelte kontoplaner, og hvilke, der skal dækkes af det udokumenterede tillæg. Det er således ikke nødvendigvis det højeste udokumenterede tillæg, der giver den mest optimale støtte til projektet og den enkleste administration. Det afgørende for valg af kontoplan er projekternes aktiviteter og udgifter.

Det beregnede tillæg er udokumenteret, hvilket betyder, at udgifter, som er dækket af tillægget, ikke skal dokumenteres overfor Erhvervsstyrelsen. Samtidig betyder det, at ikke alle udgifter kan medtages som direkte støtteberettigede udgifter i projektets budget, idet en række udgifter i stedet skal dækkes af tillægget. Derfor er det vigtigt, at I som ansøger er opmærksom på disse regler.

Under denne annoncering er der mulighed for at vælge mellem alle fire kontoplaner.

Foto: Colourbox

Valg af kontoplan afhænger af, hvilke konti og hvilket udokumenteret tillæg som projektet ønsker at benytte sig af. Valget af kontoplan sker i forbindelse med ansøgningen, og det er ikke muligt at skifte kontoplan efter tilsagn er givet. Læs mere om kontoplaner og udgiftsmodeller i *Vejledning om Støtteberettigelse 2021-2027*.

I kan finde vejledninger til de enkelte kontoplaner i startpakken.

Derudover kan I rekvirere Excel-budgetskabeloner til de enkelte kontoplaner ved at henvende jer til annonceringens kontaktpersoner.

Tabel 3. Oversigt over kontoplaner

Kontoplan	Procenten beregnes på baggrund af:	Hvornår er kontoplanen en fordel?
40 pct.	40 pct. beregnet på <u>baggrund af projektarbejde</u> til dækning af alle øvrige udgifter.	Kontoplanen er fordelagtig for løntunge projekter. Kontoplanen minimerer dokumentationskravene, da der alene skal fremvises dokumentation for udgifter til projektarbejde og projektdeltagelse.
20 pct.	20 pct. beregnet på baggrund af eksterne udgifter til dækning af udgifter til projektarbejde. 7 pct. beregnet på baggrund af eksterne udgifter til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen er fordelagtig for projekter med fokus på støtte til indkøb af konsulentydelse og investeringer.
15 pct.	15 pct. beregnet på <u>baggrund af projektets udgifter til projektarbejde</u> til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen giver fuld fleksibilitet vedrørende udgifter og projektaktiviteter, idet kontoplanen giver mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper.
7 pct.	7 pct. beregnet på <u>baggrund af alle støtteberettigede udgifter</u> til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen giver fuld fleksibilitet til udgifter og projektaktiviteter, idet kontoplanen giver mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper.

8. Vurdering af ansøgninger

Alle ansøgninger vurderes ud fra overholdelse af krav og scores på baggrund af de udvælgelseskriterier, der fremgår af denne annoncering.

I forbindelse med vurderingen af ansøgningerne kan der indhentes en udtalelse fra én eller flere eksterne fageksperter, som er omfattet af krav om fortrolighed. Hvis der indhentes en ekstern vurdering, vil den blive

sendt i partshøring hos ansøger. Den eksterne vurdering vil alene indgå som en del af den samlede vurdering.

For at komme i betragtning til et tilsagn om tilskud skal en projektansøgning opnå minimum 65 point, mindst 50 pct. af det maksimale antal point på hvert kriterium og der skal opnås en score over nul på alle underkriterier.

Tabel 4. Udvalgelseskriterier

Kriterier	Point
<p>A. Formål og effekt</p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At projektet bidrager til at håndtere de økonomiske og sociale virkninger af omstillingen til en klimaneutral økonomi i Nord- og/eller Sydjylland samt underbygger, hvordan projektet bidrager til realiseringen af nærværende indsats. • At ansøger opstiller en logisk effektkæde, der sandsynliggør, at de planlagte aktiviteter vil lede til de output og resultater, ansøger har angivet. Herunder hvordan projektet bidrager til den teknologiske udvikling indenfor annonceringens formål. • At der er en økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem måltal for aktiviteter, output og resultater. • At projektet indeholder relevante kompetencerettede tiltag og dermed bidrager til at sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft, og at kompetencerne til den grønne omstilling hos medarbejderne/arbejdsstyrken samlet set styrkes. Hvis kompetenceudvikling ikke vurderes relevant i projektet, begrundes dette.	0-50
<p>B. Gennemførlighed</p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres på 3 år eller mindre, og at aktiviteter og udgifter kan afholdes indenfor den tidsmæssige ramme. Det skal være sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres som beskrevet, herunder at ansøger har en klart beskrevet tidsplan. • At ansøger har redegjort for projektets indlejrede risici og har forholdt sig til passende foranstaltninger for at afværge disse. • At der, om nødvendigt, er tilvejebragt de nødvendige tilladelser og overholdt relevante rammebetingelser for, at projektet kan gennemføres, herunder klima, og miljø- og sikkerhedsgodkendelser eller lignende. • At ansøger har sandsynliggjort, at der er sammenhæng mellem aktiviteter og budget, og at finansiering og, hvor relevant, statsstøtteløsningen er tilvejebragt.	0-30
<p>C. Forenkling, organisering og partnerskab</p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At ansøger har sammensat en projektorganisering med relevante aktører, som har den nødvendige faglige og organisatoriske kapacitet til at gennemføre projektet som beskrevet. • At ansøger har redegjort for, at erhvervsfremmeaktører, der indgår i projekterne, har en klar operationel rolle i forlængelse af deres kerneopgave i erhvervsfremme- og innovationssystemet, og derfor ikke har u hensigtsmæssige overlap med andre aktørers aktiviteter. • At ansøger har forholdt sig til øvrige relevante initiativer og aktører på området samt beskrevet, hvordan projektet tilsigter koordination med disse med henblik på sikring af synergi og merværdi.	0-20

Prioritering af midler og ansøgninger

Midlerne udmøntes i åben konkurrence, uden der på forhånd reserveres midler til hver geografi, men indstillingsudvalget kan i fordelingen af midler vægte hensyn til en geografisk balance i fordelingen af midler til aktiviteterne i de to landsdele, Nord- og Sydjylland.

I tilfælde af lighed i score mellem to eller flere ansøgninger, og hvor der ikke er tilstrækkelige midler tilbage i puljen til at imødekomme alle ansøgninger, kan udvalget indstille det projekt, der kan fremme geografisk balance til tilsagn.

I tilfælde af, at ansøgninger fra én landsdel opnår pointtal/scorer, så de samlet set vil opnå mere end to tredjedele af puljens midler, hvis alene scoren på ovenstående kriterier lægges til grund, forbeholder udvalget sig ret til at tildele en eller flere ansøgninger færre midler end ansøgt eller give afslag, for at fremme geografisk balance mellem landsdelene.

Ligeledes gives der prioritet til ansøgninger, der bedst tilgodeser hensynene til lige muligheder og ikke-diskrimination i tilfælde, hvor flere ansøgninger vurderes

at være af samme kvalitet, jf. udvælgelseskriterierne i øvrigt.

Derudover kan indstillingsudvalget i forhold til den enkelte ansøgning beslutte, hvilke konkrete delaktiviteter eller delprojekter der bedst bidrager til at realisere indsatsen inden for projektperioden under hensyn til programmets formål. Det betyder, at indstillingsudvalget kan indstille delaktiviteter eller delprojekter til afslag. Fx kan dette tænkes relevant, hvis en ansøgning indeholder flere forskellige delprojekter eller delaktiviteter, og hvor indstillingsudvalget vurderer, jf. indsatsens udvælgelseskriterier, at kun nogle af disse delprojekter eller delaktiviteter er realiserbare og/eller bidrager til indsatsens formål.

Indstillingsudvalget kan, såfremt en eller flere ansøgninger ikke opnår mindst 65 point, vælge ikke at udmønte alle midler og i stedet vælge at gennemføre en ny annoncering i en eller begge geografier. Indstillingsudvalget kan i en eventuel beslutning om at tilbageholde midler lægge vægt på hensyn til at sikre den geografiske balance i fordelingen af midler, jf. ovenfor.

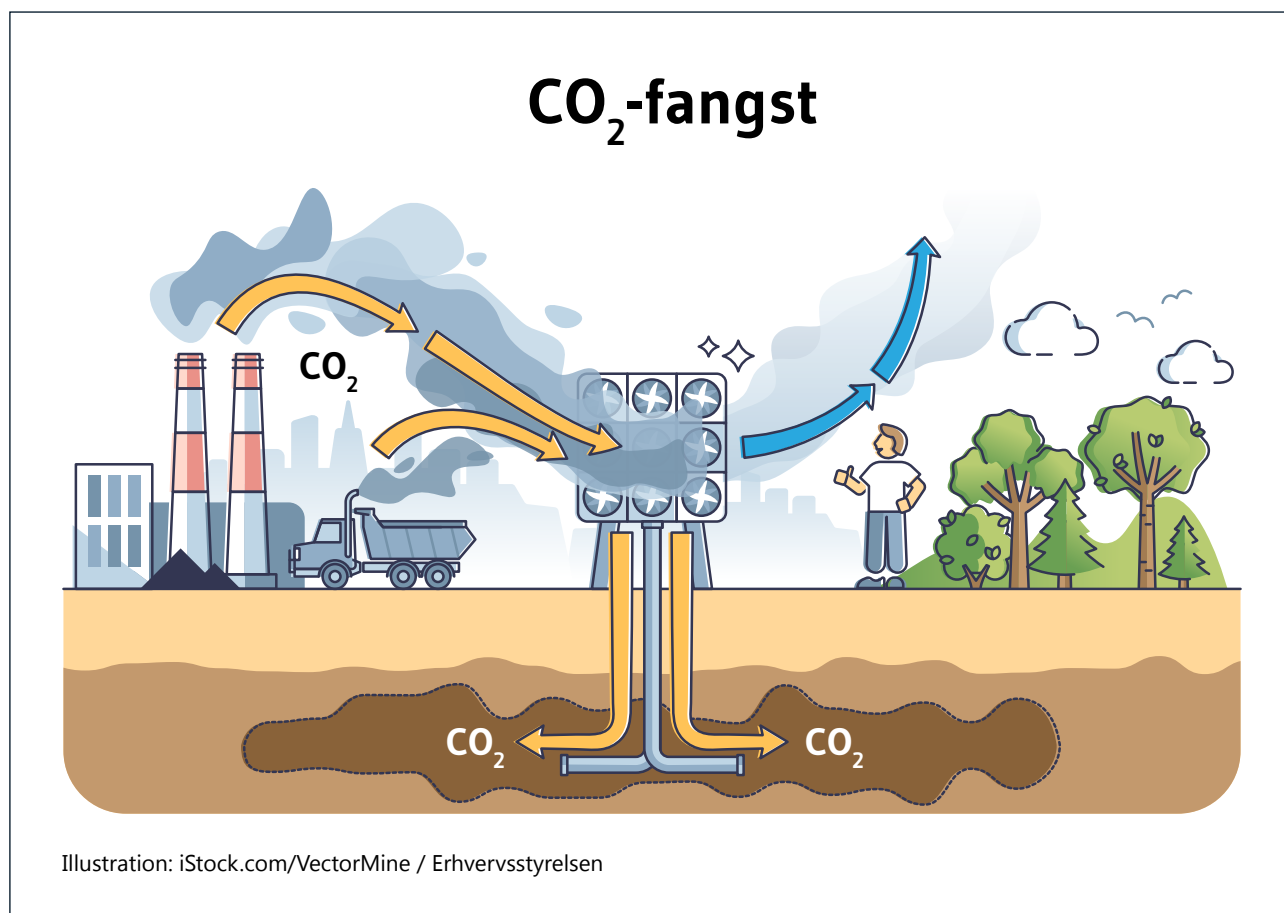

Foto: iStock.com/imantsu

9. Finansiering

Samlet udbyder Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling op til 81,3 mio. kr. med denne annoncering.

Støtteprocent

Den samlede støtteprocent kan maksimalt udgøre 80 pct. Støtteprocenten for indsatsen i det enkelte projekt afhænger af den valgte statsstøtteløsning, da flere bestemmelser i den generelle gruppefritagelsesforordning, jf. afsnittet nedenfor om statsstøtte, begrænser, hvor meget støtte den enkelte virksomhed kan modtage i støtte i forhold til de samlede støtteberettigede udgifter for den konkrete aktivitet (støtteintensitet). Se mere om EU's statsstøtteregler nedenfor.

Den øvrige finansiering forventes at komme fra partnerne i projektet, men kan også komme fra stat, regioner, kommuner, organisationer, fonde mv. (dog ikke andre EU-fonde). Midler fra stat, region og kommuner er også omfattet af statsstøttereglerne, som kan begrænse støtteintensiteten jf. vejledning om støtteberettigelse. Hvis et projekt er omfattet af EU's statsstøtteregler, kan den samlede EU-medfinansiering blive mindre end den maksimale støtteprocent angivet ovenfor. De udgifter, som projektet kan tage med i støttegrundlaget, fremgår også af Vejledning om Støtteberettigelse 2021-2027 (inkl. Allonge til Vejledning om støtteberettigelse vedrørende Fonden for Retfærdig Omstilling 2021-2027). Derfor skal udgifter både være støtteberettigede efter statsstøttereglerne og efter Vejledning om Støtteberettigelse (inkl. allonge) 2021-2027, før de kan medtages i støttegrundlaget.

På hjemmesiden kan I downloade en samlet startpakke med relevante dokumenter til ansøgningen.

EU's statsstøtteregler

Hvad er statsstøtte?

Statsstøtte er, når en virksomhed modtager offentlige midler til aktiviteter, der gør, at virksomheden får en bedre position på markedet end de virksomheder, der ikke modtager støtte.

Det er tilfældet uanset den konkrete form for støtte, dvs. både ved kontante tilskud og i de situationer, hvor ydelser stilles helt eller delvist gratis til rådighed for projektdeltagere. Den offentlige støtte kan, uanset formen, fordreje konkurrencen på det marked, hvor aktiviteten bliver gennemført.

Statsstøtte omfatter alle former for offentlig støtte, bl.a. EU-støtte fra Fonden for Retfærdig Omstilling og andre former for offentlig støtte. Det er ikke afgørende, hvilken formel juridisk form støttemodtageren har. Derfor kan både fysiske personer og juridiske personer som fx selskaber, offentlige institutioner og velgørende institutioner være modtagere af statsstøtte. Det er selve aktiviteten, der er afgørende for, hvornår modtageren er en "virksomhed" i statsstøtteretlig henseende. Der er kun tale om statsstøtte, når de offentlige midler anvendes til økonomiske (kommercielle) aktiviteter. Offentlig støtte til ikke-økonomiske aktiviteter er derfor ikke statsstøtte. Et projekt kan både indeholde økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter. Det er

derfor vigtigt, at et projekt får kortlagt sine aktiviteter og valgt den rigtige statsstøtteløsning, inden projektet går i gang.

I kan læse mere om, hvordan Europa Kommissionen definerer økonomisk aktivitet i Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte.¹³ For forskning og udvikling og innovation henvises særligt til Europa Kommissionens Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation.¹⁴

Forskningsinstitutioners og højere læringsanstalters (fx universiteter, GTS'er, uddannelsesinstitutioner mv.) aktiviteter, kan både være økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet. Vurderingen af, om der er tale om økonomisk aktivitet afhænger af selve aktiviteten, og ikke af hvem, der udfører den. Dog anser Europa Kommissionen generelt forskningsinstitutioners og forskningsinfrastrukturers primære aktiviteter for at være af ikke-økonomisk karakter,¹⁵ dvs.:

- Offentlig uddannelse, der er organiseret inden for det nationale uddannelsessystem.
- Uafhængig forskning og udvikling med henblik på at opnå mere viden og bedre forståelse, herunder reelt samarbejde.
- Bred formidling af forskningsresultater på et ikke-ekskluderende og ikke-diskriminerende grundlag.

Støtten i denne annoncering kan ydes efter:

- Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte (EUT L 352/1). (**De minimisforordningen**) og/eller
- Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108, (EUT 2014 L 187) (**Den generelle gruppefritagelsesforordning**).

Det er vigtigt, at I læser forordningerne og sætter jer grundigt ind i reglerne. I forbindelse med ansøgningen kan *Bilag 2 - Støtteprocenter for EU's statsstøtteregler*

under henholdsvis fanen om de minimis forordningen og den generelle gruppefritagelsesforordning anvendes til at kvalificere og redegøre for den ønskede statsstøtteløsning.

De minimis

En statsstøtteløsning under de minimis-reglen er en enkel måde at håndtere og tildele statsstøtte på. Offentlig støtte under de minimis-reglen kan gives til en virksomhed uden nærmere begrundelse inden for næsten alle sektorer og er ikke knyttet til bestemte støtteberettigede udgifter. De minimis-støtte betyder, at en virksomhed må modtage op til 300.000 EUR (ca. 2,2 mio. kr.) over en periode på tre regnskabsår.

Den treårige periode løber fra det tidspunkt, hvor støttemodtageren juridisk opnår ret til støtten, fx ved accept af tilsagnet, til at modtage støtten, og ikke fra det tidspunkt, hvor støttemodtageren faktisk får udbetalt støtten. Perioden er glidende i den forstand, at hver gang, der ydes ny de minimis-støtte, skal man medregne den samlede de minimis-støtte, der er ydet indenfor de seneste tre år fra tildelingsdatoen.

De minimis forordningen regulerer de minimis-reglen, og det er vigtigt, at I selv orienterer jer i forordningen samt i Vejledning om Støtteberettigelses afsnit 24 om statsstøtte, hvor der blandt andet kan læses mere om, hvordan reglen anvendes på koncernforbundne virksomheder. Vejledning om støtteberettigelse henviser til den tidligere de minimis forordning, hvor grænsen var 200.000 EUR over tre regnskabsår, men som nævnt ovenfor er beløbsgrænsen 300.000 EUR over tre år som følge af ny forordning. Se derfor bort fra angivelse af beløbsgrænsen på 200.000 EUR og periode i Vejledning om støtteberettigelse.

Der er en specifik de minimis-erklæring som modtagere af de minimis-støtte under Fonden for Retfærdig Omstilling skal anvende og underskrive. Erklæringen kan findes på www.udviklingidanmark.dk. Erklæringen skal bruges, da der i Fonden for Retfærdig Omstilling er en begrænsning på, hvad en virksomhed, der falder under definitionen som "kriseramts virksomhed",¹⁶ kan modtage som de minimis støtte.

13. Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (2016/C 262/01).

14. Meddelelse fra Kommissionen, Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2022/C 414/01).

15. Punkt 20 litra (a) i Meddelelse fra Kommissionen, Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2022/C 414/01).

16. Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (L 231/11), artikel 9, litra c.

Den generelle gruppefritagelsesforordning

Den generelle gruppefritagelse kan alene anvendes i projekter, hvor de økonomiske partnere, som skal modtage statsstøtte efter den generelle gruppefritagelse, er kendt forud for ansøgningen om midler eller forud for underskrift af tilsagn.

Hvis en partner med statsstøtte udtræder af partnerskabet i et projekt, der fra starten er godkendt i henhold til den generelle gruppefritagelse, så mister de øvrige partnere ikke muligheden for at anvende den generelle gruppefritagelse, fordi disse partnere var kendt før tilsagnets underskrift. En indtrædende ny partner i projektet vil dog ikke have mulighed for at anvende den generelle gruppefritagelse, da denne partner ikke var kendt på forhånd. Den indtrædende partner vil dog kunne modtage de minimis, såfremt den indtrædende partner opfylder kriterierne herfor.

En statsstøtteløsning under den generelle gruppefritagelse er typisk mere administrativt ressourcekrævende, men til gengæld er der mulighed for at give langt højere støttebeløb end ved de minimis-reglen. Det er hensigten med reglerne i gruppefritagelsen, at støtte til en lang række forskellige aktiviteter kan håndteres under disse regler. For at kunne anvende bestemmelserne i den generelle gruppefritagelse er det en betingelse, at støtten har tilskyndelsesvirkning. Virksomhedernes incitament for deltagelsen i projektaktiviteten skal så at sige være udløst af den offentlige medfinansiering.

Tilskyndelsesvirkning dokumenteres som udgangspunkt ved, at ansøger i forbindelse med indsendelse

af ansøgningen vedlægger *ansøgning om statsstøtte*, samt en *erklæring om virksomhedens størrelse*, hvis der er tale om en SMV. Dette skal ske for hver enkelt partner, som skal modtage støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning.

[Find erklæringerne på hjemmesiden](#)

Tilskyndelsesvirkningen skal dokumenteres inden et givent projekt eller en selvstændig aktivitet påbegyndes, herunder inden der indgås bindende aftaler.

Hvis der efterfølgende foretages ændringer i det ansøgte projekt, kan det medføre, at tilskyndelsesvirkningen bortfalder for virksomheder, der er omfattet af ændringen.

Under denne annoncering kan støtten håndteres under de minimis forordningen og fx under følgende artikler i den generelle gruppefritagelsesforordning (ikke udtømmende) fordelt på aktivitetstyperne:

- Forsknings- og udviklingsaktiviteter: artikel 25 *Støtte til forsknings- og udviklingsprojekter*
- Kompetenceudvikling: artikel 31 *Uddannelsesstøtte*
- Investeringsstøtte:
  - Artikel 17 *Investeringsstøtte til SMV'er*
  - Artikel 26 og 26a *Investeringsstøtte til forsknings-, forsøgs- og afprøvningsinfrastruktur* (formentlig primært relevant for universiteter og GTS'er)
- (For)undersøgelser: artikel 18 *Støtte til konsulentbistand til SMV'er*. Bemærk, at gennemførlighedsundersøgelser som en del af et forsknings- og udviklingsprojekt kan støttes under artikel 25.

Støtte til videndeling- og matchmaking aktiviteter og lignende, der faciliteres af klyngeorganisationer, skal håndteres gennem gruppefritagelsesforordningens artikel 27 *Støtte til innovationsklynger*.

Den maksimalt tilladte støtteintensitet afhænger også af virksomhedens størrelse. Som udgangspunkt kan små og mellemstore virksomheder modtage mere støtte i forhold til deres egenfinansiering end store virksomheder. I nogle tilfælde kan gruppefritagelsen slet ikke benyttes til store virksomheder, da en række af bestemmelserne kun kan anvendes af SMV'er. Vi anbefaler derfor, at ansøger læser Europa-Kommissionens vejledning om definitionen af SMV'er.

[Se Kommissionens vejledning om definition af SMV'er](#)

Foto: iStock.com/yorkfoto

Det er ikke muligt under den generelle gruppefritagelsesforordning at yde støtte til støttemodtagere, virksomheder eller lignende, der ikke har efterkommet et påbud om tilbagebetaling af støtte ydet i Danmark, som Europa-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

Det er heller ikke muligt at yde støtte til kriseramte virksomheder. Se definitionen på en kriseramt virksomhed i den generelle gruppefritagelsesforordning, art 2, nr. 18.

Partnere skal udfylde standarderklæring vedr. anvendelse af den generelle gruppefritagelsesforordning, hvor partnere erklærer sig på ikke at være kriseramt eller ikke har efterkommet et påbud og tilbagebetaling af støtte. Hvis partneren er en SMV, skal erklæring om virksomhedens størrelse også udfyldes.

[Find erklæringerne på hjemmesiden](#)

10. EU-midler

Midler skal generelt udmøntes inden for de gældende regler for anvendelsen af Fonden for Retfærdig Omstilling i Danmark. Potentielle ansøgere bør derfor orientere sig grundigt i Program for Fonden for Retfærdig Omstilling, i Fonden for Retfærdig Omstillings indikatorvejledning samt i "Vejledning om støtteberettigelse inkl. allongen til vejledning om støtteberettigelse, Regionalfonden, Socialfonden Plus og Fonden for Retfærdig Omstilling 2021-2027" (se særligt afsnit 11 - Ansøgningsproces). Den offentlige støtte til projekter skal være i overensstemmelse med reglerne om gennemsigtighed og fri konkurrence, herunder navnlig EU's statsstøtte- og udbudsregler.

11. Ansøgningsproces

Ansøgning om EU-tilskud fra Fonden for Retfærdig Omstilling søges hos Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling, der indstiller til Erhvervsstyrelsen om tildeling af midler fra Fonden for Retfærdig Omstilling. Ansøgningerne forventes behandlet på møde i Indstillingsudvalget den 1. april 2025.

Ansøgninger om tilskud til projekter under denne annoncering vil – foruden vurdering af opfyldelsen af de generelle regler for tildeling af EU-midler (legalitetskontrol) – blive vurderet på baggrund af de udvælgelseskriterier, som fremgår af dette annonceringsmateriale under afsnit 8.

Behandling af personoplysninger

Erhvervsstyrelsen behandler de oplysninger, som ansøger sender, eller som Erhvervsstyrelsen selv indsamler, i overensstemmelse med gældende regler. Ansøger kan læse mere om [Erhvervsstyrelsens behandling af personoplysninger](#) på Erhvervsstyrelsens hjemmeside. På siden findes bl.a. erklæring om underretning om behandling af personoplysninger i forbindelse med modtagelse af ansøgninger samt oplysning om ansøgers ansvar for egen behandling.

Ansøgningsfrist

Fristen for indsendelse af ansøgninger til Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling i relation til denne annoncering er **mandag den 11. november 2024 kl. 12.00.**

Indsendes ansøgningen efter fristen kan den blive afvist. Ansøgningen skal indsendes via [det elektroniske ansøgningsskema](#) (kræver MitId Erhverv).

Der skal ikke vedlægges yderligere materiale til ansøgningen end de i afsnit 6 efterspurgte.

Se vejledningen til ansøgningsskemaet i "startpakken" for yderligere oplysninger.

Behov for vejledning i ansøgningsprocessen?

Der afholdes webinar fredag den 23. august kl. 10 - 12, hvor I vil kunne få svar på fx vilkår for administration af tilskud, statsstøtte m.m.

Tilmeld dig webinar

Som potentiel ansøger har I også mulighed for at indsende en kort beskrivelse af projektidéen. Ansøgere kan rekvirere skabelon ved kontakt til kontaktpersoner længere nede.

I kan indsende projektbeskrivelsen til sekretariatet for Indstillingsudvalget for Fonden for Ret-færdig Omstilling på mail til de@erst.dk senest den 17. september 2024. Sekretariatet vil give jer en umiddelbar tilbagemelding på jeres projektidé, hvor vi kan vejlede jer om annonceringens rammer og det videre forløb.

Bemærk, at projektidébeskrivelsen ikke vil blive betragtet som en egentlig ansøgning eller udgøre grundlag for vurdering af en efterfølgende ansøgning. Det vægtes hverken positivt eller negativt ved en senere vurdering af ansøgning, om man har indsendt en projektidébeskrivelse eller ej.

Yderligere information

For yderligere information om temaets faglige indhold eller om Fonden for Retfærdig Omstilling samt ansøgningsproces kontakt:

Jakob Gyldendorf Holt

Email: jakhol@erst.dk

Telefon: 35 29 12 04

Sofie Hahn-Pedersen

(barsel til 1. august 2024)

Email: SofHah@erst.dk

På hjemmesiden kan I downloade en [samlet pakke med relevante dokumenter til ansøgningen](#)

Projekter, som får tilsagn om støtte, skal formidles på [den digitale erhvervsfremmeplatform](#). Det indebærer blandt andet, at virksomhedsrettede indsatser i projektet skal annonceres på platformen.